

Stanislav Raščan

**OCENA KNJIGE THE UNQUIET FRONTIER (RISING RIVALS, VULNERABLE ALLIES,
AND THE CRISIES OF AMERICAN POWER)**

Jakub J. Grygiel in A. Wess Mitchel, Princeton University Press 2016

Knjiga *The unquiet frontier* je zanimiva predvsem zaradi tega, ker sta jo napisala trenutni pomočnik ameriškega državnega sekretarja za evropske zadeve Wess Mitchel in nekdanji višji svetovalec za Evropo v State departmentu oddelku za načrtovanje politik dr. Jakub Grygiel. Knjigo sta napisala leta 2016 na podlagi raziskav, ki sta jih delala v okviru CEPA (*Center for European Polity Analyses*), močnega think tanka, ki se v Washingtonu ukvarja s krepitvijo transatlantskih odnosov med ZDA in Centralno Evropo in z visoko funkcijo nekdanjega direktorja v ameriški administraciji pridobiva na veljavi. CEPA zelo močno sodeluje z Višegrajskimi državami, kjer je pred več kot desetimi leti tudi nastala in je kasneje svoj sedež in svojo dejavnost prenesla v Washington, kjer organizira tudi veliko transatlantsko konferenco CEPA Forum v času Generalne skupščine OZN, da se lahko tudi konference v Washingtonu vsako leto konec septembra udeležijo ministri V4, Baltskih in ostalih zainteresiranih držav.

Pred objavo knjige sta avtorja objavila članek *Predators on the Frontier* v konzervativni reviji *The American Interest* februarja 2016, kjer sta že takoj na začetku članka poudarila, da se krepijo revizionistične sile, ki od vzhodne Ukrajine, Perzijskega zaliva in Južno Kitajskega morja modernizirajo svoje vojaške zmogljivosti, grabijo strateško pomembne točke in grozijo ranljivim zaveznikom ZDA. Težnja teh držav ni le povečati hegemonijo nad sosednjimi državami ampak spremeniti svetovni red, kot ga poznamo od druge svetovne vojne.

Tudi na začetku knjige avtorja poudarjata, da se je geopolitična dinamika dogajanja na mejnih območjih svetovnih sil zaostila in zavrtela z neverjetno močjo in hitrostjo, ki je nismo bili vajeni od druge svetovne vojne in tudi ne v zadnjih 20 letih po koncu hladne vojne. Nove vzhajajoče svetovne sile so postale bolj agresivne, zaveznice ZDA so postale bolj živčne zaradi dogajanja in ZDA so se znašle obkrožene s krizami in multiplimi regionalnimi

november 29, 2018

grožnjami. Zaradi tega postaja vojaška konfrontacija med revizionističnimi silami in ZDA ter njenimi zaveznicami bolj realistična. Takega zaporedja dogodkov v mednarodnih odnosih ni bilo vse od leta 1940. Sedaj ga lahko vidimo v Zahodnem Pacifiku, Srednji in Vzhodni Evropi in pogoje za regionalni spopad lahko opazimo tudi v Perzijskem Zalivu.

Od leta 2015 je začelo postajati delovanje Ameriških nasprotnikov vse agresivnejše, prav tako pa so začeli postajati vse bolj resni tudi odgovori Ameriških zaveznikov na mejnih področjih, ki niso bili več samo teoretični in potisnjeni nekam v prihodnost. Avtorja tudi predlagata administraciji ZDA, da postane bolj občutljiva do dogodkov na mejnih področjih in tudi do skrbi, ki jo izražajo zavezniške države iz teh področij.

Svet je leta 2017 nestabilen. V Evropi, Aziji in na Bližnjem Vzhodu si velike sile prizadevajo za vojaško prevlado v regiji. Današnji svet doživlja Rusijo, Kitajsko in Iran kot realne sile, ki se dodatno opremljajo in oborožujejo. Po dolgih letih skrbnih priprav si prizadevajo spremeniti temelje Ameriške dominacije, ki je veljala v sodobnem svetu kot garant miru vse od generacije naših starih staršev.

Od izvolitve novega ameriškega predsednika Donalda Trumpa in začetka delovanja nove ameriške administracije v začetku leta 2017 so začeli nasprotniki ZDA samo hitreje delovati pri miniranju Ameriške vodilne vloge v svetu. Na začetku so bila ta nasprotovanja še v obliki diplomatskega delovanja, ki pa se je hitro spremenilo tudi v vojaško izvajanje. Kitajska se je po proglasitvi prepovedi letenja odločila zgraditi umetne otoke na katere je postavila rakete in vojaška letališča ter baze. V Vzhodni Evropi je Rusija najprej objavila doktrino vmešavanja v notranje zadeve sosednjih držav in se potem začela tudi aktivno vojaško vmešavati v letalske in morske poti, ki so jih uporabljale ZDA in njene zaveznice. Na Bližnjem Vzhodu je Iran razširil svojo politično in s tem tudi vojaško prisotnost od Sredozemlja do Perzijskega zaliva skozi Sirijo in Irak, kjer je prav tako nadlegoval majhna plovila ZDA in njihove posadke.

Kot je pravilno zapisal v svoji oceni knjige Zahary Seiden oba avtorja na nek način kritizirata tudi administracijo predsednika Baracka Obame, ki je dovolila, da si je RF prisvojila skoraj 30 000 kvadratnih milj Ukrajine, Kitajska, si je zgradila sedem otočkov in Iran, ki si je preko

november 29, 2018

režima predsednika Asada v Siriji in šiitskih zaveznic v Jemnu, prav tako razširil ozemlje na katerem ima vpliv.

Avtorja Grygiel in Mitchell direktno kritizirata obnašanje dva najpomembnejša voditelja administracije, predsednika Obamo in državno sekretarko Hillary Clinton, ki v svoji liberalnosti nista bila sposobna zaznati, da se geopolitika še danes ukvarja tudi z fizičnimi osvojitvami ozemlja, kar niso bili sposobni sprejeti tudi nekateri liberalni zavezniki ZDA v Evropi. Se pa tega še kako zavedajo zavezniške države, ki so geografsko postavljene na mejna področja in so morala skozi zgodovino braniti svoje meje tudi vojaško in posledično braniti tudi celotno zavezništvo in njegove vrednote.

V svojih priporočilih avtorja predlagata, da se morajo ZDA skoncentrirati na delovanje tam, kjer jih na mejnih področjih najbolj rabijo. Potrebno je tudi zgraditi in demonstrirati politično pripravljenost, da se ohrani sedanje razmerje moči. Še posebej pa je treba ohraniti zavezništva v Aziji in srednji in vzhodni Evropi, kjer je mejna regija zgodovinsko najbolj ranljiva in pričakuje pomoč od zaveznic.

Vprašanje je seveda, kako ta priporočila dejansko spremeniti v praktična dejanja, ki zahtevajo materialna in tudi politična sredstva za njihovo uresničevanje. Eno je pričakovati od ameriških zaveznic, da tudi same več prispevajo za okrepitev mejnih regij, drugo pa je to podporo dejansko dobiti tako na področju povečanja ameriškega vojaškega proračuna, kakor tudi vojaškega proračuna zaveznic.

Ker sta oba avtorja postala aktivna člana administracije predsednika Trumpa lahko preko priporočil, ki sta jih napisala na koncu knjige vidimo, koliko idej in na kak način sta jih uresničila še zlasti, ker se pri diplomatskem delu z njima srečujemo tudi slovenski diplomati. Dr. Grygiel je sicer State department po dobrem letu dela načrtovalca politik za Evropo že zapustil, saj so po imenovanju nekdanjega direktorja oddelka za načrtovanje politik Briana Hooka za koordinatorja za Iran, oddelek za načrtovanje politik pod novo direktorico reorganizirali.

november 29, 2018

Wess Michel pa, kot pomočnik ameriškega državnega sekretarja za evropske zadeve uresničuje napovedi, ki jih je predstavil v knjigi in lobira pri zaveznikih na mnogih varnostnih konferencah in bilateralnih sestankih, da prispevajo več sredstev za varnost in obrambo in povečajo več političnega zanimanja za mejna območja, ki so po njegovem mnenju najbolj ranljiva točka transatlantskega zavezništva.

